

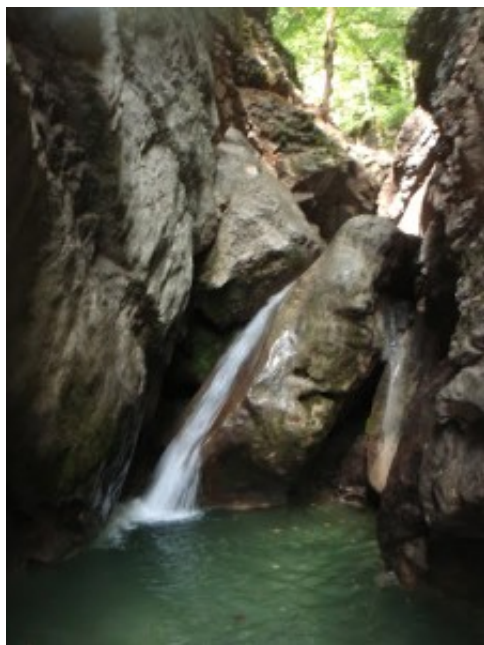
La muntanya com a excusa

Date : 02/10/2012

11-12-2012

Text: Eli Vergés

Esriptora, viatgera i practicant de la majoria d'esports de muntanya. Històricament va ser una de les primeres escaladores de Catalunya.

Les gorges de Chailles. Foto: André

Aquest article és la traducció feta per la mateixa autora del text que va ser publicat originàriament, amb el títol “La montaña como excusa”, en el llibre *Alpinismo i desafío de la alta montaña*, de Javier Sintés Pelaz. El tres-cents aniversari del naixement de Jean-Jaques Rousseau, aquest 2012, posa d'actualitat l'escrit, que evidencia l'admiració del ciutadà de Ginebra per la muntanya i la seva influència en l'inici de la descoberta, i convida a publicar-lo de nou.

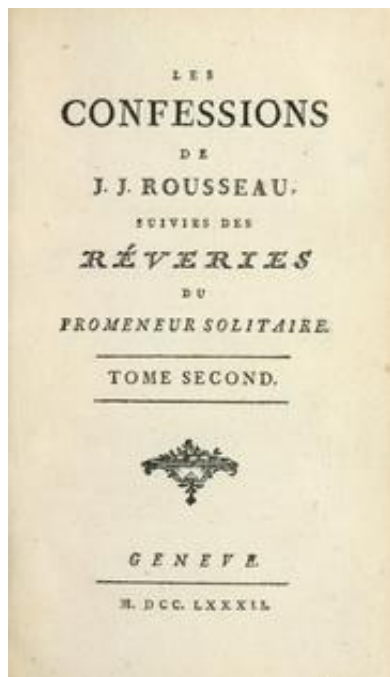
La Muntanya entrà als mapes i es deixà habitar per nosaltres

“En el recorregut entre Chambéry i Voiron, per sota d'un gran camí tallat en una paret, al congost dit de [Chailles](#), salta i corre en un espantós abisme un riu que deu haver trigat millers de segles per excavar la roca.”

El 1731 un noi se subjecta fort a la barana que protegeix el camí i estira el coll per contemplar el fons de l'engorjat. La visió de l'escuma de l'aigua, el tronar de les cascades i el vertigen del buit li fan rodar el cap i li produeixen un estrany pessigolleig de plaer i de terror.

A l'edat adulta, escriurà a *Les confessions*, la gran obra de la seva vida, que es passava hores veient passar l'aigua blava i admirant els dibuixos canviants de la bromera blanca, i que feia caure rocs

enormes per veure'ls rebotar i explotar en mil trossos abans d'arribar al fons del precipici. Dirà que cap lloc de la plana li sembla prou sublim. Li fan falta torrents, penyes i boscos; muntanyes i camins accidentats vorejats dels grans precipicis que l'atrauen i l'espanten; i descriurà amb precisió i claredat el potent bategar de la naturalesa.

Les Confessions, edició del 1772

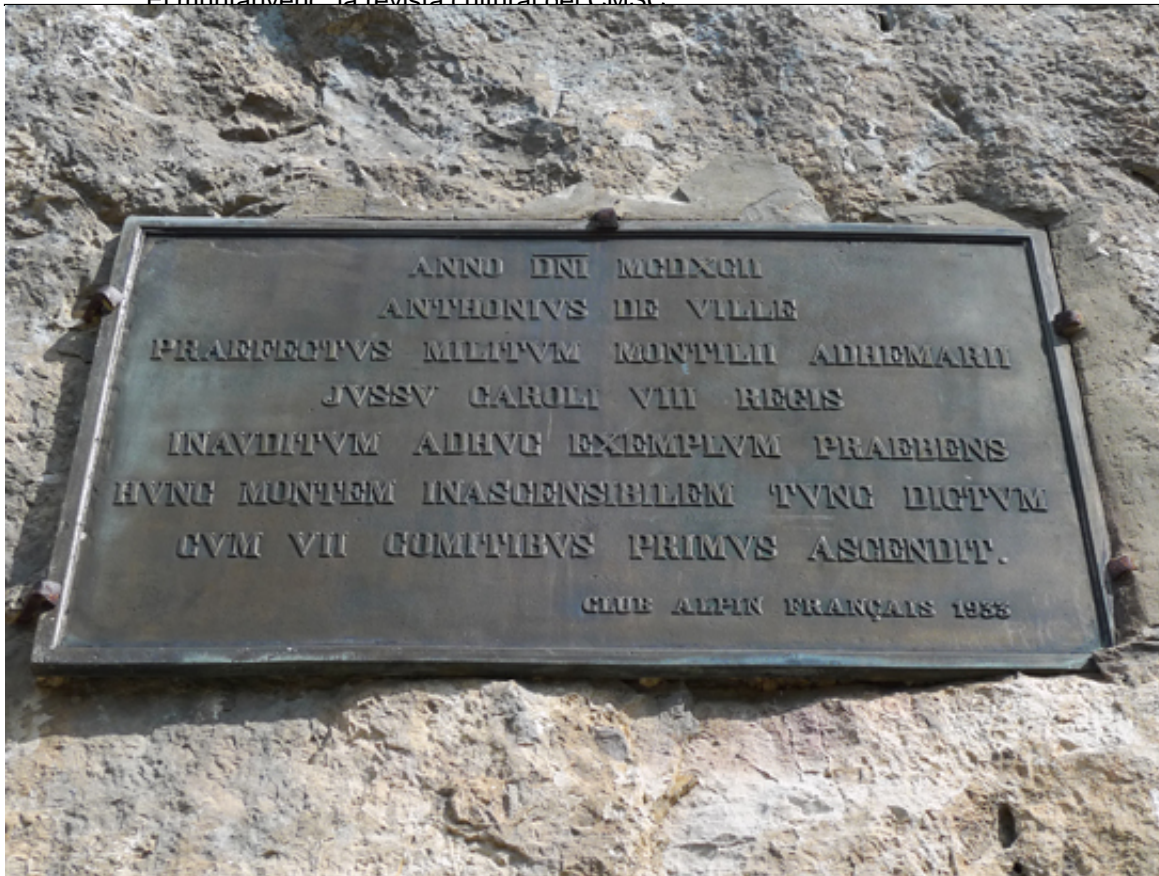
Jean-Jacques [Rousseau](#), el noi de Chailles, i els seus germans en el pensament, filòsofs, poetes, artistes i científics estan començant a canviar la mentalitat dels seus contemporanis, que ignoren la muntanya, i que en els segles precedents ni aixecaven el cap quan passaven pels colls. A principis del segle XVIII la muntanya és només una nosa per al viatger.

Els nous forjadors d'opinió, amb la publicació de l'Enciclopèdia, posen de moda la naturalesa i la ciència, i als que comencen a mirar cap a la part més alta de les muntanyes, cap als cims, l'estudi i l'observació els serveixen d'excusa per justificar els horrorosos perills a què s'exposen ells i els camperols que els acompanyen.

L'ascensió al *Mont Aiguille*, una fita.

El [Mont Aiguille](#), al massís del Vercors, erar anomenat tradicionalment La Muntanya Inaccessible i es representava com una piràmide invertida o un bolet. El seu primer ascens, el 1492, l'ordenà. [Carles VIII](#) i Antoine de Ville, un dels seus servents, va fer l'ascensió amb escales, cordes i altres estris artificials.

L'equip va dormir al cim durant vuit dies, erigint petites creus i un refugi de pedra. L'ascensió és descrita per [François Rabelais](#) en el [Livre Quart](#). Aquest va ser el primer registre d'una ascensió de dificultat tècnica i es relaciona amb l'inici del muntanyisme. La segona ascensió es feu el 1834, gairebé 350 anys més tard, quan va ser ascendit per un pastor local, acompanyat durant un tros del camí per exploradors locals.

Placa commemorativa de la primea ascensió al cim del Mont Aiguille. Foto: M. Vilaplana

En placa commemorativa a l'entrada de la via original, s'hi llegeix:

En l'any del Senyor 1492
 Antoni de Ville
 capità dels soldats del mont Ademar
 per mandat del rei Carles VIII
 oferint un exemple fins ara inaudit
 va ser el primer, amb set companys, d'ascendir
 a aquesta muntanya fins llavors dita inaccessible.

L'ascensió al Montblanc és el tret decisiu de sortida. Neix l'alpinisme i la muntanya entra als mapes. Els primers alpinistes recorren els Alps empesos pel desig de portar un baròmetre al cim. A l'Himàlaia, missioners, geògrafs i topògrafs recorren la serralada, la mesuren i la dibuixen. A finals del segle XVIII la muntanya és un camp de treball.

Durant cent anys més, als Alps, els savis són imitats per turistes inquietes i curiosos que van a veure llacs, colls i glaceres i s'enfilen als cims acompanyats per guies de la regió.

A les portes del segle XX, el britànic Albert Mummery llança un crit d'impaciència: vol anar a l'alta muntanya perquè li agrada; vol explorar valls desconegudes, mesurar les seves forces amb els cims més alts i conquerir-los pel cantó més difícil. Sense guies i sense pretextos.

Primer uns quants, després en augment constant, els alpinistes recorren les muntanyes dels cinc continents, descobreixen la manera d'arribar als cims més alts, inventen materials i tècniques per atacar les parets més difícils i comencen a desplaçar els límits del possible: escalades en "solo", en "hivernal" i col·lecció de vuitmils; horaris "jet" i descensos en "planxa" o en "vol"; i amb tot això apareixen els riscos suplementaris del comerç de l'aventura, perquè alguns alpinistes, amb l'ambició d'arribar i pressionats pel compromís amb un patrocinador, no deixen gaire espai a l'error i aquest es converteix en mortal amb massa freqüència, perquè aquestes proeses són portades als cims més alts -a l'Everest de preferència- i són subvencionades per cases comercials que vesteixen els actors amb robes vistoses, els noms de les empreses situats en lloc ben visible per ser captats per la càmera, la televisió, que porta el joc de l'alpinisme al gran món i mostra, en vol directe cim-metròpoli, el que passa a la muntanya: alpinistes d'elit en acció; o fileres de dilettants en expedicions comercials; o protagonistes produïts pel propi mitjà de difusió: l'escalador-estrella en l'esdeveniment-espectacle ideat per al públic no entès.

Si Mummery ho pogués veure potser estrangularia el seu crit apassionat. O no. El procés que ha seguit l'home a la muntanya no ha estat tan diferent del que ha seguit en altres esports i en altres àmbits, amb les seves grandeses i les seves misèries.

La major part del públic no escalador sap poc dels alpinistes i de les seves motivacions, se'ls ha de seguir de prop per arribar a copsar l'impacte de la trobada. Quan la muntanya entra als mapes, en els poc de més de dos-cents anys d'encontre amb els humans, un sens fi d'excursionistes, d'escaladors i d'alpinistes de tots els nivells han descobert, en algun moment del seu diàleg entusiasta amb ella, que moure's entre les serralades és un privilegi al qual han arribat pel procés històric que arrenca amb els enciclopedistes i per la pràctica d'un esport, i que qualsevol muntanya, alta o baixa, en terreny fàcil o més difícil, pot donar la mateixa satisfacció. Si muntanyencs i escaladors caminen despullats de vanitat i d'ambició excessiva, corren riscos equiparables als altres perills que els humans han d'acceptar per viure la vida plenament, i poden sentir que a la muntanya es realitzen físicament i espiritualment.

L'esforç de l'elevació cap al cim ajuda a l'elevació de l'esperit. Generacions d'homes i de dones de totes les condicions socials i de totes les edats han trobat en l'ideal muntanyenc una forma de veure la vida i d'acomodar-se a l'univers. Moltes parelles han afegit al seu llaç afectiu l'amistat i la complicitat que sorgeix quan es forma part de la mateixa cordada, han compartit el sentiment de la meravella i la bellesa, han posat la muntanya al centre de la família i han ensenyat als fills el respecte a la naturalesa i el valor del esforç, i els han ajudat a descobrir que l'interès per les muntanyes pot ser un pretext per viatjar, per veure el gran món i conèixer altres formes de vida.

L'alpinisme i els viatges a llocs llunyans han de ser una ocasió per comprendre altres pobles, i la muntanya pot servir com a excusa per veure altres muntanyes, altres boscos, volcans, deserts o gels polars, i també per prendre consciència que en la major part del planeta es viu encara de forma molt simple: imatges de dones que van a buscar aigua a la font pel consum de les seves cases; mercats plens de color, on el comprador sospesa, olora i acaricia, perquè la qualitat no es basa en una etiqueta; trobades amb nens somrients, curiosos, maliciosos i mocosos fascinats a la vista d'un globus; sons cristal·lins o greus de les manifestacions religioses que ritmen les seves vides.

La muntanya com a espai d'activitat d'un esport creatiu en un ambient salvatge i grandios; la muntanya com a excusa per ampliar horitzons i fer créixer l'esperit amb sensacions i emocions; per afegir, una

vegada i una altra, al bagatge de les experiències anteriors, els esdeveniments inesperats trobats pel camí.

El Mont Aiguille, una muntanya simbòlica. Foto: Konnek-T, 2005